

Некролог Obituary

МИХАЙЛО ЧЕМБЕРЖІ
(15.07.1944 – 05.03.2018)

5 березня 2018 року пішов із життя ректор Київської дитячої академії мистецтв **МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ ЧЕМБЕРЖІ** – один з провідних українських композиторів останньої третини ХХ – початку ХХІ ст., видатний педагог й організатор, учений, громадський діяч. М. Чембержі – народний артист України (1997), професор (1997), дійсний член Національної академії мистецтв України (2001), академік-секретар відділення музичного мистецтва НАМ України (2012), член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України (1997), лауреат мистецьких премій «Київська пектораль» (1995, 2000), «Київ» ім. Артемія Веделя (2011), а також Міжнародної премії імені Лео Вітошинського (2006).

М. Чембержі народився 15 липня 1944 року в м. Ізмаїл Одеської області. У 1967 році, закінчивши Одеське державне музичне училище (за спеціальністю «баян»), розпочав педагогічну діяльність у дитячій музичній школі м. Ізмаїла та Ізмаїльському державному педагогічному інституті. У 1988 році закінчив Донецьку державну консерваторію ім. С. С. Прокоф'єва за спеціальністю «композиція» (клас О. Рудянського). У 1975 році М. Чембержі переїхав до Києва, де впродовж 1975–1982 років працював викладачем Інституту підвищення кваліфікації працівників культури Міністерства культури УРСР, заступником директора Київської дитячої музичної школи № 28, а згодом –

НЕКРОЛОГ

директором ДМШ № 32. У 1982–1989 роках М. Чембержі – директор Київської ДМШ № 5 ім. Л. М. Ревуцького, з 1989 по 1994 роки – перший заступник начальника Головного управління культури м. Києва, голова Комітету мистецтв м. Києва. Від 1994 року Михайло Іванович був незмінним ректором заснованої за його власним проектом Київської дитячої академії мистецтв.

Упродовж своєї плідної трудової діяльності М. Чембержі здійснив низку сміливих творчих, наукових, науково-педагогічних проектів, зробив значний внесок до різних сфер вітчизняної культури. Він відіграв ключову роль у започаткуванні театральної премії «Київська пектораль» (1992) та заснуванні багатьох художніх колективів столиці, його музикою одухотворені численні театральні вистави, значного поширення набули грамплатівки й компакт-диски із записами його творів різних жанрів. Пригадаймо також знакову кінематографічну подію – художній фільм «Богдан Хмельницький», у створенні якого є лепта композитора М. Чембержі. Упродовж кількох років у Національній опері України з незмінними аншлагами проходили вистави його балету «Даніела».

Композиторський доробок М. Чембержі багатий і різноманітний. Серед творів композитора – дві симфонії (1980, 1987), симфонічна сюїта «Передчуття весни» (2001), оркестрові мініатюри «Київ травневий» (2001), концерт для баяна й симфонічного оркестру (1980), *Bonus sermo* для фортепіано та струнного оркестру (2000), хорова концерт (1991, 1992), сюїти для камерного оркестру № 1, 2, 3 (1999, 2009, 2016), *Canzona* для камерного оркестру (2000), опери «Синій птах» (1984), «Різдвяна коліскова» (2001), балети «Принцеса на горошині» (1992), «Пролісок» (1996), «Даніела» (2006), музика до ліричної драми І. Франка «Зів'яле листя» (2006), музика до «Кобзаря» Т. Шевченка («Монолог самоти», 2008), Концерт для клавесина з оркестром (2009), музика до мультиплікаційних фільмів (2015–2017), педагогічний репертуар для мистецьких навчальних

закладів (2014–2017). Провідним жанром творчості М. Чембержі останніх років стала музика до театральних вистав («Мадам Боварі», «Маленька принцеса», «Дама-примара», «Випромінювання батьківства», «Новорічні пригоди», «Різдвяні візерунки», «Уявно хворий», «Гра на клавесині», «Мишоловка») та кінофільмів («Богдан Хмельницький», «Ностальгія» тощо). Однак головним досягненням М. Чембержі стала Київська дитяча академія мистецтв.

Підготовлена М. Чембержі концепція Київської дитячої академії мистецтв була визнана гідною диплома переможця Всеукраїнського конкурсу оригінальних педагогічних проектів 1994 року та успішно реалізована в створеному в тому ж році навчальному закладі, що посідає нині важливе місце в системі мистецьких вишів України. Зараз КДАМ – поліфункціональний вищий мистецький навчальний заклад нового типу, де через реалізацію ідеї безперервної мистецької освіти готують фахівців з різних видів мистецтва (музичного, образотворчого, театрального та хореографічного). Своїми успіхами КДАМ завдячує насамперед самовідданому мудрому керівництву М. Чембержі, який був беззмінним ректором Академії.

М. Чембержі повно реалізував свій талант педагога-музиканта, працюючи на музичному факультеті Київської дитячої академії мистецтв та кафедрі композиції Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Він є автором творів, спрямованих на стимулювання креативної активності юних студентів: збірка солоспівів (сольфеджіо) «Моя абетка» (2002), цикл дитячих пісень-картинок на слова Л. Ямкового «Світ довкола» (2009) та інших творів для дітей (цикли п'єс «Музичні картинки», «Мрії веселкові», «Ранкові промені», «Екзерсиси»).

М. Чембержі провадив інтенсивну наукову та науково-методичну діяльність, ставши одним із провідних фахівців з проблем сучасної професійної мистецької освіти. Він є автором одноосібних монографій – «Наближення до високих істин» (2004), «Ранкові роздуми про вічне» (2010), «Професія – композитор» (2017) – та роз-

МИХАЙЛО ЧЕМБЕРЖІ (15.07.1944 – 05.03.2018)

ділів колективних монографій, численних наукових статей і методичних праць.

Досягнення М. Чембержі були гідно оцінені в професійних колах. Зокрема, у 2006 році М. Чембержі був нагороджений Золотою медаллю «Почесний професор» Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, у 2008 році удостоєний звання «Почесний доктор Академії» Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.

М. Чембержі був членом Національної спілки композиторів України й Національної спілки театральних діячів України, членом Комітету з Державної премії України у галузі освіти (2014), членом редакційних колегій періодичних, наукових та науково-популярних видань, неодноразово був го-

ловою й членом журі міжнародних та всеукраїнських творчих конкурсів.

М. Чембержі нагороджений орденами «Знак пошани» (1982), «За заслуги» III ступеня (2004), Золотою медаллю НАМ України (2004), медалями Академії педагогічних наук України «Ушинський К. Д.» (2009) та «Григорій Сковорода» (2014), Почесним знаком «Відмінник освіти України» (1999), Почесним званням Всесвітньої федерації Миру «Посол Миру» (2014), іншими медалями та відзнаками держави, а також є лауреатом рейтингу МАРТІС «Золота Фортуна» (2012).

М. Чембержі був мудрим керівником, доброю і чуйною людиною. Неправна втрата породила глибоку скорботу в наших серцях.